

L'art en el pinzell és la frase que resumeix l'esperit de l'empresa que regenten en Josep i en Ricard Escoda Sabatés a la seva població natal, Sabadell. Ens acompanya el gran dels dos germans i ens explica com el seu pare va començar a treballar amb una producció tan específica com aquesta l'any 1933: **"Ell era manyà d'ofici i tornant del servei militar va muntar un talleret amb un company on arreglaven radiadors de cotxe, fins que un dia un dels propietaris de la drogueria La Moderna els va fer un encàrrec especial."** Es tractava de soldar les virolles, la peça metàl·lica que agrupa les cerres dels pinzells i brotxes: **"Més endavant, el company se'n va anar al Perú i el meu pare es va quedar la poca maquinària que tenia i, amb l'ajuda de la mare, va arrencar el negoci dels pinzells. Ell mateix es feia la virolla, comprava els mànecs a Torelló i es preparava els pèls. Així va començar tot."** Només interrompuda la producció durant la Guerra Civil, en Josep Escoda Roig i la seva esposa, Rosa, van saber fer-se un lloc en el sector.

Exponent d'una família emprenedora catalana, el nostre protagonista i el seu germà han sabut agafar les regnes del negoci i portar-lo fins on són ara: **"Actualment som trenta treballadors i exportem un 30% de la producció. Hem intentat treballar seguint l'exemple de com ho va fer el nostre pare, i això és el que provem d'ensenyar als fills."** Les seves esposes, Anna i Mercè, i tres dels seus fills s'han incorporat ja a l'empresa i treballen al seu costat.

"Un pinzell és una mena de sismògraf que reflecteix la sensibilitat de l'artista", així és com veu en Josep aquest instrument tan petit, però amb una categoria tan gran. I és que, qui no s'ha estimat el seu primer pinzell? **"Penso que és un dels invents més genials i més antics de la humanitat, perquè aquell home del paleolític que pintava a les coves ja l'utilitzava, i els grans pintors de la talla de Velázquez, Murillo, el Greco o Miquel Àngel se'ls feien ells mateixos."** La comercialització va iniciar-se a França a finals del segle XVIII, quan la imatge més representativa de l'artista ja era amb un pinzell a la mà.

Avui dia, tot i l'arribada de noves tecnologies, el pinzell de qualitat com el que es fabrica a Escoda Sabatés continua sent artesana: **"La dificultat rau en agafar el pèl, introduir-lo dins la virolla i aconseguir que s'aguanti perfectament fins que s'hi introdueixi l'adhesiu."** Això demana una gran preparació dels operaris que hi treballen: **"Són necessaris gairebé dos anys perquè una persona comenci a fer-ho correctament, i poden passar-ne quatre o cinc més fins que pugui arribar a fer aquell número zero tan especial."** Cal, a més, disposar d'uns elements bàsics de qualitat, un dels més fonamentals dels quals és el pèl: **"N'hi ha de molts tipus diferents. Nosaltres en fem servir una dotzena i es classifiquen segons de quin animal s'extreuen. El número u és la marta, i després vénen la mangosta, el turó, el bou, l'esquirol, el poni, el porc, etc."** Sovint s'ha acusat els pinzellers de depredadors d'animals, però aquest sabadellenc assegura que això no és cert: **"La major part de pèls que fem servir surten de les restes de l'animal que altres activitats rebutgen."**

D'altra banda, darrerament han aparegut al mercat unes fibres artificials molt adequades per a pinzelleria: **"Són monofilaments de poliamida i**

se'n fan de diferents colors i gruixos. La meravellosa particularitat que tenen és que són fibres còniques, igual que ho és el pèl de l'animal." També una virolla de qualitat i la fusta adequada per al mànec són peces fonamentals en la fabricació d'una eina com aquesta: **"Utilitzem diverses fustes com poden ser les de faig, bedoll o plàtan, però la més apreciada és la de ramí, procedent d'Indonèsia i amb unes característiques molt especials."** I segueix: **"Per a les belles arts es necessita una fusta que no es torci, que no pesi gaire, sense grops i que no absorbeixi massa pintura."**

A més del pinzell de belles arts, la major part de la producció d'Escoda Sabatés, la fàbrica del nostre convidat produeix altres estris: **"Fem brotxes i paletines per a la decoració, però també pinzells per pintar sobre teles, per a vitralls, per a retocs de fotografia, per a cosmètica i fins i tot per a odontologia."** La qualitat i la seriositat de la firma els ha portat a obrir-se camí en el mercat internacional: **"Exportem sobretot a l'Europa Occidental, però també als Estats Units. Aquest és un país molt important per a nosaltres, amb una gran capacitat de compra i un públic molt exigent, però que si està satisfet repeteix."** Grans pintors de la talla de Miró i Dalí compraven pinzells Escoda, i el nostre empresari se'n sent orgullós: **"Recordo que fa uns trenta anys es va presentar a la fàbrica un senyor i ens va fer un encàrrec exprés per a Dalí. Havia de pintar uns quadres a París dret i amb les teles a terra i necessitava uns pinzells amb un mànec de vuitanta centímetres de llarg. En aquests moments ja els tenim al catàleg, però aleshores se li van fer especials per a ell."**

Tanmateix, Escoda Sabatés no solament té en compte els grans, sinó que la seva estima per l'art i la cultura es demostra en moltes de les seves accions: **"Als nostres clients els hem de servir un producte de molta qualitat i això vol dir tenir molta cura en la seva elaboració. El que fem amb els pinzells que no podem comercialitzar perquè presenten petits defectes és enviar-los a centres escolars, penitenciaris, a granges de rehabilitació per a drogoaddictes i, aquest estiu, ens vam comprometre a enviar-ne a la Escuela de Arte Nacional de l'Havana, a Cuba."** Aquests gests de generositat són els que donen un contingut humà a la vida d'un empresari com en Josep: **"Tot plegat fa que visquis la teva professió amb il·lusió i alegria, perquè t'adones que fas un article que la gent agraeix i estima."**

El canell i la inspiració de l'artista fan el quadre, però omple de satisfacció saber que s'ha utilitzat un pinzell Escoda: **"En un poblet de Guatemala, allunyat de la civilització, vaig conèixer un artista que utilitzava els nostres pinzells. En una altra ocasió vaig veure una senyora pintant una aquarel·la amb els nostres productes davant del Museu Guggenheim de Nova York."**

La clau de l'èxit d'una empresa com la del nostre interlocutor es basa en el treball, l'harmonia i la seriositat: **"El meu germà i jo som els qui obrim i tanquem l'empresa i intentem en tot moment que els treballadors se sentin part d'un equip."** I només resta enfrontar-se al futur amb la mateixa il·lusió: **"Estic completament segur que d'aquí a 25 anys l'artista pintor continuarà necessitant el pinzell."**

“El meu germà i jo som els qui obrim i tanquem l’empresa i intentem en tot moment que els treballadors se sentin part d’un equip”

Ricard i Josep Escoda - Sabadell (Vallès Occidental)